

Lapin alueelliset kehitysnäkymät, kevät 2025

Taulukko 19. Lapin avainluvut

Muuttuja	Tuoreimman tiedon ajankohta	Tuorein tieto	Vuosi aikaisemmin	Muutos vuodessa	Muutos vuodessa
Väkiluku	31.12.2024	176 151	176 150	1	0,0 %
Työttömät työnhakijat laskentapäivänä	helmikuu 2025	8 549	7 994	555	6,9 %
Alle 25-v. työttömät työnhakijat	helmikuu 2025	938	800	138	17,3 %
Pitkäaikais-työttömät	helmikuu 2025	2 190	2 005	185	9,2 %
Työttömien työnhakijoiden %-osuus työvoimasta	helmikuu 2025	10,5	9,9	–	0,6 %-yks.
Uudet avoimet työpaikat kuukauden aikana	helmikuu 2025	2 453	3 191	-738	-23,1 %

Yleiskuva alueen tilanteesta ja näkymistä

Geopoliittisten muutosten myötä Lapin kehitysnäkymien kuva on muuttunut merkittävästi. Muutos näkyy keskeisillä toimialoilla. Infrastruktuuritarpeet ja keskustelu saavutettavuudesta ovat lisääntyneet ja konkretisoituneet.

Pohjoisen ja Itäisen Suomen ohjelmat ovat valmistuneet. Odotukset niiden toimeenpanoon ovat kääntyneet hallituksen kehysriiheen. Ohjelmien toimeenpanossa tullaan hyödyntämään käytössä olevia kansallisia rahoitusinstrumentteja sekä EU:n ja NATO:n tarjoamia rahoitusmahdollisuuksia. Lapissa on valmisteilla

useita alueellisia ohjelmia ja strategioita. Lapin maakuntaohjelma Lappi-sopimus valmistellaan kuluvan vuoden aikana. Lapin liitto ja Lapin ELY-keskus valmistelevat kumppaneiden kanssa ilmasto- ja energiastategiaa. Myös ensimmäinen yrittäjyysstrategia sekä kulttuurin ja luovien alojen kasvuohjelma ja yhteisen Lappibrändin päivitys ovat työn alla. Valmistelussa on Lappivisio, Lapin matkailun kestävä tulevaisuus -hanke, jossa määritellään matkailun strategisia askelmerkkejä tulevaan.

Lappi näyttäytyy aluekehitykseltään Elinvoima, vetovoima ja pitovoima (EVP) -indeksitarkastelussa vahvana maakuntana. Lappilaiskuntia komeilee vertailun kärkipaikoilla sekä kaikkien kuntien että kuntakokoluokittaisissa tarkasteluissa. Kymmenen parhaan kunnan joukkoon sijoittuivat Kittilä ja Kolari ja kahdenkymmenen parhaan joukkoon mahtuvat myös Inari ja Rovaniemi. Lapin seutukunnista Rovaniemi ja Kemi-Tornio olivat mukana kuntien vetovoimaisuutta yritystoiminnan kannalta mittaavassa Elinkeinoelämän keskusliiton tekemässä kuntarankingissa ja sijoitukset jäivät vaatimattomiksi. Yrittäjät näkevät kehitettävää kuntapäätösten yritysälähtöisyydessä ja kuntien yritysilmapiirissä.

Pohjoisen liikenneyhteyksien merkitys on kirkastunut laajasti muuallakin kuin pohjoisessa, mikä näkyy esimerkiksi EU:n tukipäätöksissä. Rajat ylittävät liikenneyhteydet Ruotsiin ja Norjaan sekä raideliikenteen kehittämistarpeet korostuvat entisestään. Suomi, Ruotsi ja Norja sovittavat yhteen liikennejärjestelmäsuunnitelmiaan. Pohjoisen alueen liikenneyhteyksiin tehtävät investoinnit nähdään sijoituksina sekä turvallisuuden ja huoltovarmuuteen että asukkaiden ja yritysten toimintaedellytyksiin. Ruotsin hallitus käynnistää Norrbotniabanan rakentamisen noin 120 kilometrin matkalle Uumajasta Skellefteään. Lisäksi Norjan Narvikin satamaan kulkevaan malmirataan tehdään kohtaamispaikkoja, jotka lisäävät radan kuljetuskapasiteettia. Saavutettavuuden kehittämisen kohteina ovat laajemmat alueet, jotka eivät rajoitu valtakunnan rajoihin, kuten Perämerenkaari eli Perämeren pohjukkan alueen maaliikenneväylä, joka yhdistää Suomen, Ruotsin ja muun Euroopan.

Sodankylään ja Rovaniemelle sijoitetaan Naton eteentyönnetyt maavoimajoukot eli FLF-joukot ja niiden esikunnat. Sijaintipaikat tarjoavat erinomaiset ja haastavat olosuhteet joukkojen harjoittelulle. Sijoituspäätös tukee kokonaisturvallisuutta ja tuo uusia mahdollisuuksia Lapin yrityksille. Keskustelu kaikinensa turvallisuudesta ja puolustusteollisuudesta on aktivoiunut Lapin elinkeinoelämää. Puolustusvoimien toiminta ja harjoitukset näkyvät enenevässä määrin tieverkolla, katukuvassa ja tiedotusvälineissä. NATO:n myötä käytävä keskustelu on lisännyt myös aluekehittäjien ja yrittäjien mielenkiintoa hankkeisiin ja hankintoihin. Toimijoilla on selkeästi tavoitteena saada puolustusteollisuuden kautta uutta liiketoimintaa.

Arktisen alueen merkitys avaruustutkimuksessa kasvaa. Euroopan avaruusjärjestö ESA ja Ilmatieteen laitos perustavat Arktisen satelliittien kalibrointi- ja validointikeskuksen Sodankylään. Tavoitteena on parantaa satelliittipohjaisen tiedon laatua ja edistää uusien arktiseen alueeseen liittyvien palveluiden ja sovellusten kehittämistä. Keskus nostaa Suomen avaruustoiminnan vaikuttavuutta kansainvälisesti huomattavalla tavalla ja lisää ymmärrystä esimerkiksi merijäiden, lumipeitteen ja kasvillisuuden muutoksista. Keskus luo kasvun edellytyksiä suomalaiselle avaruustoiminnalle ja -teollisuudelle sekä parantaa tieteellisen tiedon tasoa.

Usean Lapin kunnan taloustilanne on haastava. Kaivoskunnissa, Keminmaa, Sodankylä ja Kittilä, taloustilannetta helpottaa, kun ne ovat saamassa odotettua ja tämän vuoden talousarvioissa arvioitua enemmän kaivosveroa.

Lapin väestökehitys on viime vuosina ollut aiempia vuosia myönteisempää erityisesti työikäisen väestön osalta. Vuonna 2023 väestö lisääntyi yli 350 henkilöllä. Ennakkotietojen mukaan vuonna 2024 väestökasvu oli maltillisempi, mutta edelleen plussalla. Seutukunnista väestökasvuun ylsivät vain Rovaniemi ja Pohjois-Lappi. Maan sisäisessä kuntien välisessä nettomuutossa viime vuosi oli edeltäviä heikompi ja päättyi Lapissa 470 miinukselle ja muuttovoittoon ylsi vain Pohjois-Lappi. Maahanmuuton ansiosta kokonaisnettomuutto on ollut positiivinen vuodesta 2020 alkaen ja ylitti 1 000 myös vuonna 2024. Ulkomaalaisten ja vieraskielisten osuus väestöstä on kasvusta huolimatta alempi kuin koko maassa.

Väestöennusteissa maahanmuutto määrittää tulevaa väestökehitystä ja kuntien eriytynyt väestökehitys jatkuu. Väestökehitykseen sekä alueen sisäisten kehityserojen suuntaan vaikuttaa olennaisesti myös maan ja Lapin sisäisen muuton kehitys sekä onnistuminen alueen veto- ja pitovoiman vahvistamisessa. Haastavaan asuntotilanteeseen tarvitaan nopeita ratkaisuja tukemaan muuttoliikettä, työvoiman saatavuutta ja kiinnittymistä alueelle. Osa kunnista on lähtenyt omalla asuntotuotannollaan edistämään asuntokannan uudistuotantoa.

Elinkeinoelämän tilanne ja näkymät

Lappi virkistyy ja alueen vetovoiman lisäksi kasvunäkymiä tukevat korkojen lasku ja tasaantuminen sekä ostovoiman kasvu palkkaratkaisujen myötä. Kasvunäkymiä ja kilpailukykyä heikentävät kohonneet kauppapoliittiset jännitteet ja USA:n aktiiviset tullit. Puolet Lapin viennistä on suoraa palvelujen vientiä, joten pk-yritysten vienti on hieman muuta maata paremmassa turvassa kauppasodalta.

Yrityskanta on kasvussa eli yrityksiä on perustettu enemmän kuin lopetettu. Lapin yritysten suhdanneodotukset pysyvät pääsääntöisesti positiivisina. Positiivisten suhdannetekijöiden yksi ajuri on merkittävä investointipotentiaali. Lapin kauppakamarin kokoaman tiedon mukaan alueella on investointihankkeita seuraavan kymmenen vuoden ajalle yhteensä 31 miljardin euron arvosta. Myös Ruotsin puolella tehtävät suurinvestoinnit tukevat suomalaisten teollisuuspalveluyritysten toimintaa. Tällä hetkellä on käynnissä matkailuinvestointeja eri puolilla Lappia, puolustussektorin tarpeista nousseita ja muita julkisia investointeja, teollisuusinvestointeja sekä malminetsinnän investointeja. Korkojen laskun arvioidaan tukevan uusien investointien käynnistymistä.

ELY-keskus myönsi vuonna 2024 yritys- ja kehittämisrahoitusta Lappiin noin 48 miljoonaa euroa, josta yli puolet kohdistui yritysten kehittämis- ja investointihankkeisiin. Kansainvälisen matkailun noste kannusti matkailuyrityksiä toteuttamaan investointi- ja kehittämishankkeita. EU-ohjelmakauden loppua kohti vähenevät määrärahat suunnataan matkailussa markkinaehtoisesti toimivien matkailukeskusten ulkopuolelle ja ympärivuotisten toimintojen kehittämiseen. Finnveran rahoituksen näkökulmasta vuosi 2024 oli Pohjois-Suomessa selvästi edellistä parempi ja Lapissa talousbuumi jatkuu tänä vuonna. Kasvua on kertynyt matkailuinvestoinneista, Kemi-Tornion teollisuusklusterissa ja Pohjois-Ruotsin suurhankkeet ovat tuoneet urakoita. Omistajanvaihdosten määrät ovat piristymisestä huolimatta edelleen maltillisia.

Lapin elinkeinoelämää lähellä oleva tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta (TKI) on monialaista ja voisi olla laajuudeltaan nykyistä merkittävämpää. Lapin TKI-lähettiläät toimivat aktiivisesti edistäen TKI-toimintaa ja sen näkyvyyttä. Lapin korkeakoulukonsernin TKI-toiminta on tiiviisti kytketty opetukseen, strategiaan ja kestäväen kehityksen tavoitteisiin. Myös toisen asteen oppilaitoksessa panostetaan oppimis- ja kehittämisympäristöihin. Lisäksi Lapissa toimii TKI-pyöreä pöytä, joka koostuu yrityksistä ja aluekehittäjistä. Sen tavoitteena on edistää alueen kehitystä ja innovaatioita muodostamalla elinkeinolähtöinen TKI-yhteistyöverkosto.

Teollisuudessa näkymät ovat parantuneet huomattavasti viime syksystä, huolimatta Yhdysvaltojen poukkoilevasta tullipolitiikasta. Lappilaisilla teollisuusyrityksillä on vientiä sekä Yhdysvaltoihin että Kanadaan. Teollisuuden investointipotentiaali muodostuu lähes kokonaan puhtaan siirtymän hankkeista. Vaikka Lapin tuulivoimarakentamisessa on tällä hetkellä hiljaista, suunnittelussa ja viranomaisprosesseissa on paljon hankkeita. Lapin ELY-keskuksella on 32 YVA-menettelyssä olevaa hanketta, joista noin 90 % liittyy energia-alaan. Hallituksen esitys kaivosten ja datakeskusten sähköveroluokan nostosta heikentää toimintaympäristön ennakoitavuutta

ja kilpailukykyä uusien investointien suhteen. Myös Lappiin on ollut vireillä eri kokoisia datakeskuksia, mutta verokohtelumuutos aiheuttaa yrityksissä uudelleenpohdintaa. Tästä esimerkkinä on Pelloon suunnitellun pienemmän hankkeen kaatuminen.

Ranuan ja Rovaniemen rajalla sijaitsevan Suhangon kaivoshankkeen ympäristö- ja vesitalouslupaa odotetaan kuluvan vuoden aikana. Toteutuessaan kaivoshanke toisi merkittäviä aluetaloudellisia vaikutuksia. Euroopan komissio nimeää Sakatin EU:lle strategisesti tärkeäksi kaivoshankkeeksi. Sodankylän Anglo Americanin kaivoshanke tuottaisi akkuteollisuuden tarvitsemia raaka-aineita kobolttia ja nikkeliä. Suomessa tehtävästä malminetsinnästä 75 % keskittyy Lappiin. Viime vuoden investoinnit olivat yli 90 miljoonaa euroa. Malminetsinnän kasvua vauhdittavat vihreän siirtymän tarvitsemat metallit ja taloudellisen epävarmuuden kiihdyttämä kullan hinnan nousu.

Lappi on Suomen kansainvälisen matkailun veturi. Matkailuyritysten lähiajan näkymät ovat hyvät niin investointien kuin toiminnan suhteen. Matkailurakentaminen on elpynyt ja suunnitteilla tai toteutuksessa olevia matkailuinvestointeja on noin 1,2 miljardin euron edestä. Matkailutoiminnan välillisten ja välittömien vaikutusten verokertymä (palkka, yhteisö ja ALV) on vajaa 300 miljoonaa euroa. Lappiin suuntautuva lentomatkailu on kasvussa ja vuosi 2024 oli lentomatkailumäärissä ennätysellinen. Lapin lentoasemien kautta kulki peräti 1,8 miljoonaa matkustajaa, mikä on viidennes enemmän kuin edellisvuonna. Voimakkaimmin matkustajamäärät kasvoivat Rovaniemen lentoasemalla. Ympärivuotisia kansainvälisiä lentoyhteyksiä on käynnistynyt Rovaniemelle kaksi ja Kittilään kolme kausiluontoisten reitti- ja charter-lentojen lisäksi. Rekisteröidyn majoituksen käyttöasteet ovat nousseet ja rekisteröimättömän majoituksen kasvu on ollut voimakasta. Lyhyt vuokrauksen uudistumassa oleva lainsäädäntö tulee vaikuttamaan matkailuun. Lyhyt vuokraus näkyy asuntomarkkinoilla ja on aiheuttanut eripuraa lyhyt vuokraajien ja paikallisten asukkaiden sekä lyhyt vuokraajien ja hotellitoimijoiden välillä. Elinvoiman lisääntyminen näkyy myös laajemmin palveluilla. Uusia kauppakeskuksia on suunnitteilla ja olemassa olevat kauppakeskukset laajentuvat.

Rakennusalaalla on nähtävissä piristymisen merkkejä. Matkailurakentaminen on vilkasta jo nyt eri puolilla Lappia. Maakunnassa rakennetaan uutta majoituskapasiteettia matkailukeskusten tai matkailullisesti merkittävien luonto- tai elämyskohteiden läheisyyteen. Rovaniemellä on käynnistymässä iso, noin 20 miljoonan euron hotellirakentaminen, ja kaksi-kolme kohdetta odottaa investointipäätöksiä. Sodankylässä valmistuu noin 13 miljoonan euron hotellilaajennus vuoden 2025 aikana. Laajennettuun hotelliosaan tulee 75 uutta huonetta ja huoneiden määrä 2,5-kertaistuu.

Metsä Fibren Kemin vanhan sellutehtaan toiminta päättyi uuden biotuotetehtaan käynnistymisen myötä. Vanhan tehtaan purkaminen alkoi vuoden 2024 alussa. Projekti kestää vuoden 2025 loppuun ja työllistää muutaman kymmenen henkilöä.

Tornion sillan peruskorjaus alkaa huhtikuussa. Tornionjoen ylittävä E4-silta sijaitsee valtatiellä 29 Tornion keskustassa lähellä Suomen ja Ruotsin rajaa. Peruskorjaus kestää pari vuotta ja sen on tarkoitus valmistua vuoden 2026 aikana. Väyläviraston rahoittaman sillan kokonaiskustannus on noin 6,3 miljoonaa euroa, josta puolet katetaan EU-tuella. NATO-jäsenyys lisää sotaharjoituksia ja raskasta liikennettä myös alemmalla tieverkolla. Puun tuonnin loppuminen Venäjältä lisää Lapin puun käyttöä ja kuljetustarpeita. Myös matkailu lisää liikennettä alemmalla tieverkolla. Väylävirasto on myöntänyt Lapin ELY-keskukselle tiestön ylläpitoon tälle vuodelle 29,1 miljoonaa euroa, jolla saadaan hidastettua korjausvelan kasvua myös tulevana kesänä.

Tornion- ja Muonionjoki ovat tunnettuja lohikalojen kuten merilohen kalastuksesta, mutta lohen nousu on merkittävästi heikentynyt viime vuosina. Kalastustoimijat korostavat kalastusrajoitusten tärkeyttä, jotta välttyttäisiin täysrauhoitukselta, kuten Tenolla. Kalastusmatkailu, erityisesti lohen kalastus, tuo merkittävän lisän aluelouteen ja elinvoimaa jokivarren kyliin. Kestävän kalastuksen ja kalastusmatkailun kehittämiseksi tarvitaan pitkäaikaisia suunnitelmia. Lapin ELY-keskus on sitoutunut kehittämään elinkeinoa ja tavoitteena on palkata työntekijä koordinoimaan kehittämishanketta yhdessä Suomen ja Ruotsin eri sidosryhmien kanssa. Tornion- ja Muonionjoen sivujokien tilaa parannetaan samalla EU:n rahoittamassa TRIWA-life-hankkeessa.

Lapissa maatilojen määrä vähenee edelleen. Sukupolvenvaihdoksia tapahtuu liian vähän ja tilojen uudistumista edistäviä investointeja tehdään aiempaa harkitummin. Investointeja tehdään uusiutuvaan energiaan ja eläinten hyvinvointiin sekä ympäristön tilaa parantaviin investointeihin, mutta laajoja rakentamisinvestointeja siirretään odottamaan parempaa aikaa. Tilojen toimintaa halutaan kehittää ja vireillä on useita suunnitelmia, mutta toimintaympäristön epävarmuus jarruttaa niiden toteuttamista. Uusia maatilarakennusinvestointeja on jarruttanut myös epävarmuus metsäkatoasetuksen tulkinnasta. Metsien monikäyttö korostuu Lapissa, jossa metsiä käyttää niin porotalous, luonnontuoteteollisuus kuin matkailu ja teollisuus. Metsien virkistyskäyttö ja maisemallinen merkitys painottuu matkailupalveluiden läheisyyteen.

Keskustelut ruokaturvasta ja huoltovarmuudesta ovat lisänneet kiinnostusta paikallisiin elintarvikkeisiin. Kiinnostusta pyritään hyödyntämään matkailussa ja tarjoamaan Lappiin tuleville paikallisia herkkuja. Samalla tehdään aktiivista työtä, jotta myös Lapin julkisten toimijoiden keittiöissä saataisiin enenevässä määrin tarjolle

Lapissa tuotettua ruokaa. Maaseuturahaston hanketoiminnalla tuetaan erityisesti lähimarkkinoiden hyödyntämistä ja tuottajien välistä yhteistyötä kannattavuuden parantamiseksi.

Porotalouden merkitys huoltovarmuuden turvaajana on huomioitu aiempaa paremmin: tavoitteena on kestävä porotalous muuttuvissa ilmasto-olosuhteissa ja elinkeinon jatkuvuuden turvaaminen. Porotaloudessa positiivista on se, että elinkeinon löytyy jatkajia. Porotalouden sopeutumisessa muuttuviin ilmasto-olosuhteisiin tehdään paliskuntien kanssa tutkimustyötä, jotta elinkeinossa voitaisiin varautua sään ääriolosuhteisiin sekä poroa uhkaaviin uusiin eläintauteihin.

Työmarkkinoiden tilanne ja näkymät

Osaavan työvoiman saatavuus koetaan Lapissa koko maata haasteellisemmaksi ja merkittävämmäksi kasvun esteeksi. Lapin työllisyyden kehityskuva on erilainen kuin koko maassa. Työllisyysaste on ollut aiemmasta poiketen kahtena viime vuonna koko maata korkeampi ja viime vuonna työttömien osuus työvoimasta alle koko maan. Vuonna 2024 työttömiä oli keskimäärin noin 7 860, yli 200 vähemmän kuin edellisellä vuonna, ja työttömien osuus työvoimasta 9,7 %. TEMin viime syksyn työmarkkinaennusteessa työttömyyden vähenemisen ennustettiin jatkuvan voimistuvana Lapissa vuosina 2025 ja 2026. Työttömyyden väheneminen verrattuna vuodentakaiseen kuitenkin taittui Lapissa viime vuoden marraskuussa ja työttömyyden kasvu voimistui tammikuussa. Työttömiä on ollut alkuvuoden aikana noin 550 enemmän kuin vuotta aiemmin. Lapin tilanne ja kehitys on kuitenkin edelleen koko maata parempi.

Viime kuukausien kehityksestä ei kuitenkaan vielä voida päätellä työllisyyskehityksen taittumista heikompaan, koska työttömyyden lisääntymiseen on vaikuttanut aktivointiasteeseen laskettaviin palveluihin osallistuvien määrän väheneminen työttömyyden kasvua enemmän. Palveluihin osallistuvien määrässä siirtymävaihe valtiolta kunnille näkyi vähenemisenä jo viime vuoden loppupuolella, kun valmistauduttiin tuleviin palvelutarjonnan ja palvelujen rahoitusvastuiden muutoksiin. Palveluihin osallistuvien määrän lasku on jatkunut alkuvuodesta.

Lapin sisäiset alueelliset erot ovat huomattavia. Työttömien osuus työvoimasta vaihteli helmikuussa seutukunnittain Pohjois- ja Tunturi-Lapin 7,1 %:sta Itä-Lapin 13,9 %:iin ja kunnittain Muonion 6,1 %:sta Kemin 16,0 %:iin. Huolestuttavaa on, että erityisesti nuorten ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työttömyys on lisääntynyt ja työttömyyksien pitkittymisen myötä kasvuun kääntynyt pitkäaikaistyöttömyys.

Työvoiman kysyntä on vähenemisestään huolimatta huomattavaa. Lapissa työpaikkoja ilmoitettiin avoimeksi vuoden 2024 aikana Työmarkkinatorille yli 33 000. Työpaikoista huomattava osa on henkilöstöpalveluyritysten ilmoittamia ja erityisesti niiden määrä on vähentynyt. Työvoiman kysynnässä näkyy matkailu heijastusvaikutuksineen monille toimialoille ja erilaisiin ammatteihin, sosiaali- ja terveysalan työvoimatarpeet sekä rakentaminen eri muodoissaan. Talouden elpyminen tukee Lapin investointipotentialin etenemistä toteutukseen, mikä heijastuu työvoimatarpeina useilla toimialoilla rakentamis- ja toimintavaiheen aikana. Osaajatarvetta on myös naapurimaissa Ruotsissa ja Norjassa. Työpaikkoja avautuu työvoiman eläköitymisen myötä, esim. julkisen sektorin työntekijöistä Lapissa joka kolmas eläköityy 10 vuoden aikana.

Työllisyyden ja henkilöstömäärän kasvu hidastui viime vuonna. Barometreissa ja haastatteluissa yritykset ja työnantajat arvioivat yleisimmin henkilöstön määrän pysyvän ennallaan ja suurempi osa henkilöstön lisääntyvän kuin vähenevän. Henkilöstöön liittyvät sopeuttamistarpeet ovat yleisemmin lomautuksia kuin irtisanomistarpeita. Myös Lapin hyvinvointialue on käynyt yhteistoimintaneuvotteluita talouden sopeuttamiseksi organisaatorakenteita muuttamalla ja johtamisjärjestelmää keventämällä.

Rekrytointiongelmien on vähentyneet, mutta edelleen lähes joka toinen toimipaikosta on kokenut vaikeuksia työvoiman hankinnassa. Useilla paikkakunnilla asunto-tilanne on haastava ja työvoiman saatavuuden ja liikkuvuuden este. Vastuullisuus ja sosiaalinen kestävyys korostuvat työmarkkinoilla, rekrytoinnissa ja kilpailussa osajista. Työelämän kehittämisen merkitys korostuu osana työvoiman saatavuutta ja pysyvyyttä. Lapin ELY-keskus koordinoi valtakunnallista kehittämistä ja yhteistyötä Parempi työelämä! -ESR-koordinaatiohankkeen kautta.

Kansainvälinen työvoima on osa ratkaisua useilla aloilla ja Lapin vieraskielinen työvoima ja kansainväliset opiskelijat on tärkeää kiinnittää alueen työmarkkinoille. Myönnettyjen työ- ja oleskelulupien määrä on kasvanut. Vuonna 2024 Lappiin myönnettiin oleskelulupia yli 2 400 ja työlupia yli 1 200. Työlupamäärissä näkyi erityisesti matkailu, hoivapalvelu- ja terveydenhuolto sekä metsäpalvelun avustava työ. Matkailussa kansainvälinen työvoima on ollut osa työvoiman hankintaa jo pitkään. Hyvinvointialueella ulkomaisen työvoiman rekrytointia on käynnistetty hakemalla kokemusta osallistumalla hankkeisiin, joiden puitteissa on tehty viime vuosina muutamia kymmeniä kansainvälisiä rekrytointeja eri puolille Lappia. Lapissa työskentelee mm. Filippiineiltä tulleita hoitajia valtakunnallisten hoivayritysten yksiköissä. Myös lappilaiset rekrytointiyritykset suunnittelevat laajentavansa toimintaansa hoiva-alalle lähivuosina.

Asettautumispalveluiden edistämiseksi Lapissa on pilotoitu Pohjoista Pitoa -valmennus, jolla vahvistetaan kuntien ja työllisyysalueiden kansainvälisten osaajien houkuttelua sekä alueen pitovoimatekijöitä. Kansainvälistä rekrytointia on edistetty osallistumalla SOTE-rekrytoivaan lähtömaakoulutukseen. Valtakunnalliseen Ratkaisuja Osaajapulaan -valmennukseen osallistui Lapin palvelu-, matkailu- ja ravintola-alan sekä teknologiateollisuuden yrityksiä. Palveluita jatketaan osana Work In Finland -palvelukokonaisuutta. Kansainvälinen rekrytointi osana onnistunutta henkilöstösuunnittelua on oivallettu ja toimenpiteitä yritysten kansainvälistymisstrategioiden toteuttamiseksi on käynnistymässä. Työelämän monimuotoisuuden edistämiseksi sekä kv-osaajien vastaanottovalmiuksien lisäämiseksi yrityksiä kannustetaan osallistumaan IMAGO-valmennuksiin. ELY-keskukset koordinoivat alueellisia työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton verkostoja osana valtakunnallista Talent Boost -toimintaohjelmaa.

Uusilla koulutusavauksilla vastataan kansallisen ja kansainvälisen toimintaympäristön muuntuviin haasteisiin ja osaamistarpeisiin. Syksyllä 2026 aloitettava logistiikan insinöörikoulutus vahvistaa alan osaamista Lapissa ja ammattikorkeakoulun strategian mukaista profiilia tekniikan alan korkeakouluttajana ja TKI-toimijana. Koulutusvastuu perustuu alueen yritysten osaamistarpeeseen sekä Pohjoisen ja koko Suomen kehitysnäkymiin. Lapin yliopiston vuonna 2026 alkava kansainvälinen kaksivuotinen elokuvamaisteriohjelma luo arktisille alkuperäiskansoille uusia mahdollisuuksia yliopistomaailmassa. Pilottihanke on osa laajempaa EU Interreg -projektia, ja yhteistyökumppaneina ovat Sámi Allaskuvla Norjasta, Uumajan yliopisto Ruotsista ja kansainvälinen saamelainen elokuvainstituutti ISFI.

Toimintaympäristön muutokset vaikuttavat osaamistarpeisiin ja moniammatilliseen yhteistyöhön valmistavaa poikkitieteellisyttä tulee vahvistaa kaikilla koulutusaloilla. Opetushallituksen selvityksessä tunnistetut tulevaisuuden työelämässä alasta riippumatta tarvittavat osaamiset korostuvat myös Lapin työmarkkinoilla. Huoltovarmuuteen, ilmastonmuutokseen, vihreään siirtymään, turvallisuuteen ja kestävyteen liittyvän osaamisen kehittyminen pitäisi varmistaa kaikilla koulutusasteilla ja myös työelämässä tapahtuvalla oppimisella on merkittävä rooli. Robottiikkaan, tekoälyyn, datan hallintaan ja tietoturvaan liittyvät osaamiset edellyttävät työvoiman jatkuvaa kouluttamista. TKI-keskusteluissa on noussut esiin tekniikan alan tutkimuksen vahvistamisen ja yliopistokoulutuksen tarpeet Lapissa.

Vuoden alussa TE-palvelut siirtyivät valtiolta kuntien vastuulle. Lappiin muodostui neljä 2–8 kunnan muodostamaa työllisyysaluetta. Alkuvuosi on mennyt työllisyysalueilla siirtymävaiheen haasteita ratkoen ja asiakaspalveluprosessien käynnistämiseen. Yhteistä tilannekuvaa toimintojen käynnistymisestä muodostetaan ELY-keskuksen ja työllisyysalueiden välisissä keskusteluissa keväämmällä ja

vuosittaisten seuranta- ja arviointikeskustelujen lappilaista prosessia hahmotetaan. Työllisyysalueet kytetään mukaan lappilaiseen verkostotoimintaan. Osaamisen kehittämisen palvelujen kehittämisessä työllisyysalueiden yhteistyökumppaneina ovat alueen oppilaitokset. Työvoimakoulutus- ja palveluhankinnoissa työllisyysalueet ovat tehneet tai valmistelemassa kumppanuussopimuksia alueidensa oppilaitosten kanssa. Erityisesti palkkatuen osalta määrärahat ovat osoittautuneet jo alkuvuodesta riittämättömiksi. Työllisyysalueet hyödyntävät myös hanketointaa palveluiden kehittämisessä, esimerkkinä Pohjois- ja Itä-Lapin työllisyysalueen DigiEteinen ESR-hanke.

Kehityssuuntia koskevat arviot

Taulukoiden arviointiasteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (–) heikompi, (––) paljon heikompi.

Taulukko Lappi

Kehityssuunta	Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen	Tilanne 6 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen	Tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+	+	+
Työttömyyden määrä	–	0	+
Työvoiman saatavuus	+	0	0

Taulukko Itä-Lapin seutukunta Kemijärvi, Pelkosenniemi, Posio, Salla, Savukoski

Kehityssuunta	Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen	Tilanne 6 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen	Tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+	+	+
Työttömyyden määrä	0	0	+
Työvoiman saatavuus	+	0	0

Taulukko Kemi-Tornion seutukunta Kemi, Keminmaa, Simo, Tervola, Tornio

Kehityssuunta	Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen	Tilanne 6 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen	Tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+	+	+
Työttömyyden määrä	–	0	+
Työvoiman saatavuus	+	0	0

Taulukko Pohjois-Lapin seutukunta Inari, Sodankylä, Utsjoki

Kehityssuunta	Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen	Tilanne 6 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen	Tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	++	+	+
Työttömyyden määrä	0	+	+
Työvoiman saatavuus	0	0	0

Taulukko Rovaniemen seutukunta Ranua, Rovaniemi

Kehityssuunta	Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen	Tilanne 6 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen	Tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	++	+	++
Työttömyyden määrä	–	0	+
Työvoiman saatavuus	+	0	0

Ote julkaisusta:

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2025:19

[Alueelliset kehitysnäkymät keväällä 2025](#)